

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 23 czerwca 2020 r. (data wpływu do tut. Sądu: 16 czerwca 2020 r.), E. N. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej w dniu 9 września 2012 r. A. P. (1) i przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku po wyżej wymienionej.

Uzasadniając swoje żądanie, wnioskodawczynie wskazała, że przez całe życie nie utrzymywała z matką kontaktów, gdyż w wieku pięciu lat trafiła pod opiekę swej babci i od tamtej pory jej kontakty z matką były sporadyczne. Po śmierci matki wnioskodawczynie uznała, że z uwagi na całkowity brak więzi, nie będzie po niej dziedziczyć, a spadek po zmarłej obejmą jej pozostałe dzieci, pochodzące ze związku małżeńskiego. Nadto wnioskodawczynie wskazała, iż o fakcie pozostawania w kręgu spadkobierców ustawowych dowiedziała się dopiero na etapie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej A. P. (1).

Na rozprawie 11 maja 2022 r. wnioskodawczynie E. N. oświadczyła, iż uchyła się od skutków niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego, a ponadto oświadczył, iż przypadający na podstawie ustawy spadek po zmarłej A. P. (1) odrzuca w całości.

W odpowiedzi na wniosek, uczestnik postępowania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S., wniosła o jego oddalenie jako w całości bezpodstawnego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. (1) zmarła 9 września 2012 r. w G., pozostawiając po sobie m.in. córkę E. N., będącą zstępną pochodzącą ze związku pozamałżeńskiego. Wnioskodawczynie, w wieku 5 lat, trafiła pod opiekę swej babki macierzystej i od tamtej pory jej kontakty z matką były sporadyczne. O śmierci swojej matki, dowiedziała się ok. miesiąca po tym zdarzeniu.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: zeznania E. N., k.29-30 i k.52-52v/

W latach 2012-2013 r., rodzeństwo wnioskodawczynie składało oświadczenia o odrzuceniu spadku po zmarłej, o czym E. N. była każdorazowo informowana, przy czym wnioskodawczynie nie interesowała się przyczynami odrzucenia spadku przez rodzeństwo oraz majątkiem spadkowym. W latach 2016-2017 do wnioskodawczynie kierowana była korespondencja w sprawie długów spadkowych wynikających z nakazu zapłaty wydanego przeciwko A. P. (2). Po konsultacji prawnej, wnioskodawczynie weszła w spór z wierzycielem odnośnie wysokości zadłużenia, wskazując na jego częściowe przedawnienie- w dalszym ciągu nie podejmowała ona jednak starań w celu ustalenia składu masy spadkowej. E. N. nie składała żadnych oświadczeń spadkowych, uznając, że z uwagi na brak kontaktu z matką oraz pozamałżeńskie pochodzenie, nie należy do kręgu jej spadkobierców.

/dowód: zeznania E. N., k.29-30 i k.52-52v

Korespondencja skierowana przez wierzyciela do wnioskodawczynie k. 40-43

Przed tut. Sądem, toczy się sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po A. P. (1), zarejestrowana pod sygnaturą XII Ns 607/19, w której E. N. występuje w charakterze uczestnika postępowania.

/dowód: akta sprawy XII Ns 607/19/

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego, wniosek nie zasługiwał na uwzględnieniu.

Podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie stanowiły ujawnione okoliczności niesporne, zeznania wnioskodawczynie oraz akta sprawy XII Ns 607/19, toczącej się przed tut. Sądem. Żaden z powyższych środków

dowodowych nie wzbudził wątpliwości Sądu, ani też stron postępowania, co do swojej przydatności dla toczącego się postępowania, wobec czego nie zachodziły podstawy do nieuwzględnienia któregośkolwiek ze zgromadzonych dowodów.

Przechodząc do właściwej części rozważań należy wskazać, iż podstawę prawną przedmiotowego wniosku stanowi przepis art. 1019 § 2 k.c. Przepis ten stanowi, iż spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. W tym celu musi złożyć stosowne oświadczenie przed Sądem, w oświadczeniu tym musi jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca - art. 1019 §2 k.c. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd art. 1019 §3 k.c. Stosuje się przy tym postępowaniu przepisy o wadach oświadczenia woli. W myśl art. 84 §2 k.c. można powoływać się na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby dana osoba nie działała pod wpływem błędu i oceniała sprawę rozsądnie, nie postąpiłaby tak jak dotychczas (błąd istotny). Zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 kc w zw. z art. 84 § 1 kc zdanie pierwsze i § 2 k.c.). Błędem takim nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. W orzecznictwie wskazuje się wyraźnie na wymóg aktywizacji spadkobierców celem powzięcia informacji o ewentualnych pasywach spadku, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności dotyczących sytuacji rodzinnej spadkobierców po śmierci jednego z jej członków. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 lipca 2012 roku (sygn. akt IV CSK 612/11) wskazał, że błędem istotnym spadkobiercy (art. 1019 § 2 k.c. w zw. z art. 84 § 2 k.c.) jest brak wiedzy o stanie spadku (długach spadkowych), mimo powziętych przez tego spadkobiercę odpowiednich, możliwych działań zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu spadku.

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić trzeba, że wnioskodawczyni powoływała się na dwojakiego rodzaju okoliczności: błędne przekonanie o braku statusu spadkobiercy po zmarłej matce oraz brak wiedzy w przedmiocie składu spadku.

Jeżeli chodzi o argument niewiedzy co do bycia spadkobiercą po zmarłej, to nie mógł on zostać podzielony przez Sąd w najmniejszym stopniu. Wnioskodawczyni była bowiem córką spadkodawczyni, o śmierci której dowiedziała się około miesiąca od daty zgonu, a zatem, z mocy art. 931 k.c., zalicza się do pierwszej grupy spadkobierców ustawowych. Okoliczności tej w żadnym wypadku nie zmienia fakt pochodzenia ze związku pozamałżeńskiego oraz to, że wnioskodawczyni od 5 roku życia pozostawała pod opieką swojej babki macierzystej. Wewnętrzne przekonanie o niedziedziczeniu nie może stanowić usprawiedliwionego błędu, uzasadniającego uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego, w przypadku, gdy wnioskodawczyni jest zstępną spadkodawczyni, a pochodzenie od A. P. (1) nigdy nie było przedmiotem wątpliwości. Dość zresztą wspomnieć, że E. N. w latach 2012-2013 wiedziała, iż jej rodzeństwo składało oświadczenia o odrzuceniu spadku, zaś w latach 2016-2017 wierzyciel informował ją o skutkach statusu spadkobiercy A. P. (1), co jednak nie skłoniło jej do złożenia w swoim imieniu oświadczenia spadkowego.

Jak zostało już wcześniej zasygnalizowane, także niewiedza odnośnie stanu masy spadkowej, przy braku dochowania staranności w jej ustaleniu, nie może stanowić przyczyny uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego. E. N. dwukrotnie wskazywała zresztą, że kierowana była do niej korespondencja pochodząca od wierzycieli zmarłej oraz że kwestionowała ona wysokość zadłużenia z uwagi na częściowe przedawnienie świadczenia. Nie ulega zatem wątpliwości, że wnioskodawczyni powzięła wiedzę na temat pasywów wchodzących w skład spadku oraz posiadania statusu spadkobiercy, albowiem podjęła obronę przed kierowanym roszczeniem, wskazując na jego częściowe przedawnienie.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, Sąd doszedł do przekonania, że nie zaktualizowały się przesłanki, o których mowa w art. 1019 k.c. Wnioskodawczyni, nie chcąc dziedziczyć po swojej matce, winna była złożyć stosowne oświadczenie o odrzuceniu spadku, z zachowaniem terminu określonego w art. 1015 § 1 k.c. Bez znaczenia pozostaje przy tym subiektywne przekonanie wnioskodawczyni, że z uwagi na brak kontaktu z matką i swoje

pozamałżeńskie pochodzenie, nie dziedziczy ona po matce. Na uwzględnienie nie zasługiwały również argumenty dotyczące nieznanego składu spadku. Jako spadkobierczyni ustawowa, E. N. powinna była wykazać minimum zaangażowania w dokonanie ustaleń w przedmiocie stanu masy spadkowej, zwłaszcza, gdy dowiedziała się, że jej rodzeństwo składa oświadczenia o odrzuceniu spadku.

Wobec tego, na podstawie art. 1019 § 1,2 i 3 k.c. a contrario, orzeczono jak w punkcie 1 sentencji. W punkcie 2, na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odstąpiono od obciążania wnioskodawczyni kosztami postępowania uznając iż wymagają tego względy słuszności tj. jej status materialny, znaczne długi obciążające spadek, brak relacji ze spadkodawczynią dla której pozostawała w istocie obcą osobą.

Zarządzenia:

1. odnotować w rep. Ns i kontrolce uzasadnień;
2. doręczyć zgodnie z wnioskiem z pouczeniem o apelacji (wz. 4a);
3. akta z wpływem apelacji lub do uprawomocnienia za 21 dni.

G., 9 czerwca 2022 r.

SSR Mariusz Auda